

הזמנת אורחים אינם דתיים

תמוז תשט"ו. מע"כ ידידי הרב מהר"ר אריה משה אלי קאפלאן שליט"א.

1 ויקרא פרק יט

(יד) ל' א תקלל חרש ולפני עור ל' א תתן מכש' ל ויראת מאל ה'ך אני יד'ך

2 ספרא קדושים פרשה ב

ולפני עור לא תתן מכשול לפני סומא בדבר בא ואמר לך בת איש פלוני מה היא לכהונה אל תאמר לו כשירה והיא אינה אלא פסולה, היה נוטל ממך עצה, אל תתן לו עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר לו צא בהשכמה שיקפחוהו ליסטים, צא בצהרים בשביל שישתרב, אל תאמר לו מכור את שדך, וקח לך חמור, ואת עוקף עליו ונוטלה ממנו

3 תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ו עמוד ב

מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר, ואבר מן החי לבני נח? ת"ל: +ויקרא יט+ ולפני עור לא תתן מכשול; והא הכא דכי לא יהיבין ליה שקלי איהו, וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול! הב"ע - דקאי בתרי עברי נהרא. דיקא נמי, דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן, ש"מ.

4 רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ה הלכה יג

האומר לחבירו שבר כליו של פלוני על מנת שאתה פטור ועשה הרי זה חייב לשלם, וכאילו אמר לו סמא עינו של פלוני על מנת שאתה פטור, ואע"פ שהעושה הוא החייב לשלם הרי זה האומר לו שותפו בעון ורשע הוא שהרי הכשיל עור וחזק ידי עוברי עבירה.

5 תוספות מסכת חגיגה דף יג עמוד א

אין מוסרין דברי תורה לעובד כוכבים - היה קשה להר"ר אלחנן תיפוק ליה דעובד כוכבים העוסק בתורה חייב מיתה... עובד כוכבים העוסק בתורה חייב מיתה והמלמדו עובר אלפני עור לא תתן מכשול... וי"ל דהכא מיירי אפילו היכא דאיכא עובד כוכבים אחר שרוצה ללמדו דליכא לפני עור כדאמרינן בע"ז (דף ו:): המושיט כוס יין לנזיר עובר אלפני עור והני מילי דקאי אתרי עברא דנהרא שבלאו נתינתו אי אפשר להביאו אליו אבל אי לאו הכי אינו עובר אלפני עור הכא נמי אפילו במקום שעובד כוכבים אחר רוצה ללמדו דליכא לפני עור מכל מקום אסור משום מגיד דבריו ליעקב וכו' (תהלים קמז)

6 שו"ת אגרות משה חלק א סימן צא

בע"ב שרוצים לעשות מנין עבור חינוך הילדים וברור שיבואו במאשינעס /במכוניות/ בשבת י"ג

הנה בדבר רצון הבע"ב לעשות מנין עבור הילדים לחנכם שברור שיבואו במכוניות ויחללו השבת מצד רחוק המקום, פשוט וברור שאסור אף לקטנים שאינם בני מצוה, דכי חנוך תפלה עדיף מחנוך מצות שבת. וגם הא הוא כמצוים אותם לבוא להתפלל בהמנין אף באופן שיחללו שבת, ולכן ודאי ח"ו להסכים לדבר כזה שהוא לא לחנוך למצות אלא אדרבה לחנכם להיפוך ח"ו. ואם הבע"ב לא ישמעו ויתקנו המנין שהוא אדרבה קלקול והעברה על דת באיסור שבת החמורה וכתר"ה אין בכחו להפר עצתם רק במחאה בדברים, איני רואה מה יוכל כתר"ה לעשות עוד, אבל מ"מ צריך בכל העת לדבר בזה בחומר האיסור ואם יזדמן איזה עצה שיוכל להפר זה ודאי יתחייב להפר זה ולבטל את המנין שגורם חלול שבת. ובודאי כל זמן שיהיה המנין יש לכתר"ה לדבר עם כל אחד מהילדים ביחוד שיבואו ברגל אולי יועיל זה לאחדים מהם כי זהו מצות תוכחה ולמוד. ידידו, משה פיינשטיין.

7 שו"ת אגרות משה חלק א סימן צט

באור איסור שיש בהזמנת אנשים שיבואו להתפלל בביהכ"נ בשבת כשיודעין שיבואו במאשינעס מ' לעומר תשי"ג.

נשאלתי מהרב ר' נפתלי קארלבאך מדעטראיט אם יש איסור לפני עור להזמין אנשים שיבואו להתפלל בשבת לביהכ"נ כשיודע שיחללו השבת בנסיעה במאשינעס. והשבתי דלהזמין את הרחוקים באופן שאי אפשר שיבואו בלא חלול שבת ודאי אסור, והוא עוד גרוע מאיסור לפני עור שהרי הוא עוד באיסור מסית... ואיסור לפני עור יש אף באינם רחוקים כ"כ כשיודע שיתעצלו לילך ברגלים ויסעו במאשינעס אבל איסור מסית ליכא באינם רחוקים. ואם אינה בלשון הזמנה אלא סתם הודעה שעושים מנין ונותנים פרסים להבאים להתפלל שהכוונה בעצם הוא רק לקרובים אבל ידוע שיבואו גם רחוקים במאשינעס מסתבר שאין בזה דין מסית ובדין לפני עור יש להסתפק. וצריכים לפרש שלא יתנו פרסים אלא לאלו שיבואו ברגליהם בהיתר....

8 שו"ת אגרות משה חלק א סימן עא

לימוד ילדים בשבת כשמגיעים ברכב למקום הלימוד בע"ה. ז' שבט תשכ"ד. לרב אחד.

הנה יפה עשתה אשתו שלא דברה עם הילדים לעוררם לבא להמנין בשבת כיון שיש לחוש שיבואו ברכב שהוא חלול....

9 שו"ת אבני נזר חלק יו"ד סימן קכו

ב"ה יום ה' ב' סיון מ"ו למטמונים תרנ"ו פה סאכאטשאב. שוכ"ט לכבוד אהובי הרב החוב"ב מו"ה ישראל פגעיאל הלוי נ"י אבד"ק גלאוונא.

הזמנת אורחים אינם דתיים

נראה התקדמות שיש אצלם כבר גישה אחרת לדת, ותולה הדבר בזה שמקרב אותם ומזמינם אף שנוסעים בחזרה הביתה, אבל שואל שמא אסור משום איסור לפני עור.

נראה שיסוד האיסור דלפני עור הוא דומיא דעור שמכשילו, אבל אם כוונתו רק לטובת עצמו לא נקרא **מכשיל**, אלא כמו שרופא מנתח לא נקרא מכה חבירו, כך כאן הלוא אין כוונתו להרע לו או ליעץ לו עצה שאינה הוגנת, אלא שמקוה בזה להדריכם ולקרבים לדרך האמת, ומה שחבירו מחלל שכת ע"ז אינו אלא עושה רעה לעצמו ולכן אין בזה איסור לפני עור, וכיון שאינו מצוה אותם לנסוע, ואדרבה, הודיע להם שמצטער בכך, תו אין כאן חיוב ערבות להפרישם במחללי שבת בפרהסיא, וע"כ נראה שגם איסור לפני עור אין בזה שכוונתו לטובתם. (ועיין ש"ך ודגו"מ יו"ד קנ"א שאין חיוב להפריש מומר מאיסור).

אמנם חילול השם יש כאן, שבאים לביתו במכונית בפרהסיא בעצם יום השבת, ולכן יש לראות שעכ"פ לא יחנו את מכוניתם סמוך לביתו במקום שירגישו שבאו במיוחד אצלו, כי בעון חילול השם אחד שוגג ואחד מזיד ואין תלוי במה שמכוין לטוב, ונראה שישתדל כפי כחו למונעם מחילול שבת, אבל אם זה אי אפשר ומרגיש שיש בזה תועלת להחזירם למוטב, לא ימנע לעשות מפני איסור לפני עור, רק יקרב אותם כפי האפשר, ושמאל דוחה וימין מקרבת, ויזהר ויודיע אותם תמיד חומר חילול שבת ומתקנות שמירתה ובעזרת השי"ת יחזיר אותם למוטב, ואין לך כיבוד אב ואם כמוהו.

א שטרנבוך, משה עמוד מס 251 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

אך עמ"ש למכור לו חלק פנים מן הטריפות לענ"ד יש לסמוך להתיר. אבל חלק אחוריים שיש בו כזית חלב בכמה מקומות.... וה"נ אם יאכל חזיר יה' הכל איסור משא"כ אם ימכור אחוריים מן הכשירה לא יעבור רק על החלב שבו.

10 שו"ת אגרות משה חלק יו"ד א סימן עב

בענין מסחר הקייטערינג שעל הרבה חתונות מתנהגים שלא כשורה אם יש איסור מסייע ידי עוברי עברה. כ"ג טבת תשי"ח. מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מוה"ר בן ציון ראקאו שליט"א ר"מ בלאנדאן.

בדבר אם מותר לעשות מסחר הכנת חתונות שהוא להשכיר האולם ולעשות הסעודה וכדומה שנקרא קייטערינג בלע"ז באשר שבהרבה חתונות מתנהגים שלא כשורה ברקידות אנשים ונשים שהוא דבר עבירה וכדומה אם יש בזה משום לפני עור או מסייע ידי עוברי עבירה. הנה כיון שבעיר גדולה כלאנדאן שיש הרבה אולמות להשכיר ויכולים בנקל להשיג אולם אחר ליכא לפני עור מדאורייתא כדאיתא בע"ז דף ו' וכן פסקו כל הפוסקים. אך הנידון הוא משום שיש לחוש לשיטת התוס' והרא"ש שבת דף ג' והר"ן שם דסברי דאיסור מדרבנן מיהא איכא מטעם שהרי חייב להפרישו מאיסור ואיך יסייעו בדבר עבירה.... וגם מסתבר דלא אסרו משום מסייע ידי עוברי עבירה כשליכא איסור לפני עור אלא בנותן לו דבר שיעשה בו רק מעשה העבירה אבל בדבר שהעיקר הוא למעשה היתר כגון שכירת האולם שהוא לעשות בו החתונה והסעודה רק שיעשה שם גם מעשה עבירה דרקודים אין להחשיב שהשכירות הוא ע"ז ולאסור, דאל"כ היה לן לאסור מלמכור כל כלי לעוברי עבירה כגון קדרות לבשל משום דיבשל בהו גם בשבת וגם מאכלות אסורות אלא הוא משום דכיון דעיקר הדבר אינו לאיסורין לא אסרו בזה משום מסייע כשליכא איסור דלפני עור.

11 תשובות והנהגות ח"א או"ח ס' שנח

סימן שנח

שאלה: כן בעל תשובה מזמין הוריו לסעודת ליל שבת ויודע שיחזרו לביתם במכונית.

הנה טענת הכן היא שבדרך זו הוא מקרב את הוריו ליהדות, רק שחושש במה שמכשילם לחלל שבת, אבל מאידך הם בלאו הכי מחללים שבת ולא איכפת להם. רק תקותו שלאט לאט יתקרבו, ולדבריו כבר

א שטרנבוך, משה עמוד מס 250 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה